

Ewelina Gierach

Opinia prawna w sprawie możliwości zaproszenia posła na rozmowy kwalifikacyjne¹

Legal opinion on the admissibility of invitation of a Deputy to the Sejm to recruitment interview: The opinion deals with the participation of a Deputy to the Sejm in a recruitment interview in the capacity of observer. The author address the issue in the context of an informal activity of a Deputy and claims that his/her attendance during a recruitment interview could only be admissible with consent of those participating in the interview. She also examines the issue of exclusion of public nature of particular information during such interview, stating that an attendance of a Deputy is inadmissible when such information is protected by secrecy under the provisions resulting from statutes other than the Act on the Protection of Classified Information.

Keywords: classified information | Deputy to the Sejm
Słowa kluczowe: informacja niejawna | poseł

Doktor nauk prawnych, asystent na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, ekspert ds. legislacji BAS; ewelina.gierach@sejm.gov.pl.

Przedmiot opinii

Przedmiotem opinii jest odpowiedź na pytanie: Czy poseł może być zaproszony w charakterze obserwatora na rozmowy kwalifikacyjne w ramach konkursu na stanowisko kierownika inspektoratu w Lubuskim Zarządzie Melioracji i Urządzeń Wodnych w Zielonej Górze.

Ustalenia szczegółowe

Na wstępie niniejszej opinii należy podkreślić kilka istotnych faktów, jakie składają się na wskazany w pytaniu stan faktyczny. Przede wszystkim dla udzielenia odpowiedzi ważne jest, że poseł nie podejmuje wskazanego dzia-

¹ Opinia sporządzona 25 stycznia 2013 r. na zlecenie przewodniczącego Komisji Regulaminowej i Spraw Poselskich; BAS-WAUiP-105/13.

łania z własnej inicjatywy, a jest zaproszony na rozmowy kwalifikacyjne, zaś jego aktywność jest ograniczona do roli obserwatora. Ponadto z treści pytania wprost nie wynika, czy obecność posła podczas rozmów kwalifikacyjnych stanowi wynik podjęcia interwencji poselskiej, czy też jest wyrazem jego nieformalnych działań.

Odnosząc się do pierwszej ze wskazanych sytuacji, a zatem zakładając, że obecność na tego typu spotkaniu jest efektem podjęcia interwencji poselskiej, należy zbadać, czy zostały spełnione ustawowe przesłanki, a w konsekwencji, czy tego rodzaju aktywność posła można w istocie uznać za interwencję w rozumieniu art. 20 ustawy z 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz.U. z 2011 r. nr 7, poz. 29, ze zm., dalej: u.w.m.p.s.). Zgodnie z tym przepisem: *poseł lub senator ma prawo podjąć – w wykonywaniu swoich obowiązków poselskich lub senatorskich – interwencję w organie administracji rządowej i samorządu terytorialnego, zakładzie lub przedsiębiorstwie państwowym oraz organizacji społecznej, a także w jednostkach gospodarki niepaństwowej dla załatwienia sprawy, którą wnosi we własnym imieniu albo w imieniu wyborcy lub wyborców, jak również zaznajamiać się z tokiem jej rozpatrywania. 2. Organy i jednostki, wymienione w ust. 1, wobec których poseł lub senator podjął interwencję, są obowiązane najpóźniej w ciągu czternastu dni powiadomić posła lub senatora o stanie rozpatrywania sprawy i w terminie uzgodnionym z posłem lub senatorem ostatecznie ją załatwić. 3. Kierownicy organów i jednostek, o których mowa w ust. 1, są obowiązani niezwłocznie przyjąć posła lub senatora, który przybył w związku ze sprawą wynikającą z wykonywania jego mandatu, oraz udzielić informacji i wyjaśnień dotyczących sprawy. 4. Legitymacja poselska lub senatorska upoważnia parlamentarzystę do wstępu na teren jednostek, o których mowa w ust. 1. Rozpatrzenie wskazanego problemu wymaga dokonania analizy wielu zagadnień związanych z instytucją interwencji poselskiej. W szczególności należy ocenić, czy Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Zielonej Górze, będący wojewódzką samorządową jednostką organizacyjną² jest podmiotem mieszczącym się w zakresie art. 20 ust. 1 u.w.m.p.s., a zatem, czy w tego typu jednostce poseł na podstawie wskazanego przepisu może interwencję podjąć. Jednak ze względu na brak wzmianki dotyczącej interwencji poselskiej w treści pytania, jak również fakt, że pytanie dotyczy możliwości „zaproszenia” posła „w charakterze obserwatora” uważam te rozważania za niecelowe. Podane informacje świadczą bowiem, w moim przekonaniu, o tym, że mamy do czynienia z drugą ze wskazanych we wstępie niniejszych rozważań sytuacji, gdy działanie posła ma charakter nieformalny. W tych okolicznościach obserwacja przez posła rozmów kwali-*

² Paragraf 1 Statutu Lubuskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Zielonej Górze, http://bip.wrota.lubuskie.pl/lzmiuw/system/obj/25_statut_LZMiUW.pdf [dostęp: 24 stycznia 2013 r.].

fikacyjnych jest dopuszczalna, o ile nie prowadzi do naruszenia obowiązujących przepisów prawa.

Podkreślenia wymaga fakt, że obecność posła nie może powodować naruszenia sfery prywatności uczestników spotkania kwalifikacyjnego, podlegającej ochronie zgodnie z postanowieniami art. 23 i 24 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 1964 r. nr 16, poz. 93, ze zm.) oraz art. 47 Konstytucji, który statuuje generalną zasadę ochrony życia prywatnego. Wydaje się, że ze względu na ochronę dóbr osobistych obecność posła podczas rozmów rekrutacyjnych wymaga wyrażenia zgody uczestników tych rozmów. Brak takiej zgody uniemożliwiłaby posłowi obecność na tego typu spotkaniu.

Odnosząc się do możliwości obserwowania przez posła postępowania kwalifikacyjnego, należy mieć również na względzie sytuacje, w których przepisy ustaw wyłączają jawność określonych informacji. W wypadku informacji niejawnych – w rozumieniu ustawy z 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. z 2010 r. nr 182, poz. 1228; dalej: u.o.i.n.) – w zakresie wyznaczonym obowiązkami wynikającymi z wykonywania mandatu – parlamentarzystom przysługuje dostęp do informacji niejawnych oznaczonych klauzulą „zastrzeżone” i „poufne” bez konieczności przeprowadzenia postępowania sprawdzającego (art. 34 ust. 10 pkt 1 u.o.i.n.). Jednocześnie uzyskanie stosownego poświadczenia bezpieczeństwa jest warunkiem dostępu posłów i senatorów do informacji niejawnych o klauzuli „ściśle tajne” (art. 34 ust. 11 u.o.i.n.). W przypadku pozostałych tajemnic ustawowo chronionych (m.in. tajemnicy bankowej, tajemnicy lekarskiej, tajemnicy przedsiębiorstwa, tajemnicy handlowej i tajemnic zawodowych) przepisy ustaw, które je ustanawiają, nie przewidują żadnych szczególnych reguł dostępu parlamentarzystów do chronionych informacji. W konsekwencji należy przyjąć, że informacje chronione tajemnicami wynikającymi z innych ustaw niż ustawa o ochronie informacji niejawnych – nie podlegają udostępnieniu, w związku z czym obecność posła na spotkaniu, na którym tego rodzaju informacje mogą być ujawnione, należy uznać za niedopuszczalną³.

Podsumowanie

Z treści pytania wynika, że obecność posła podczas rozmów kwalifikacyjnych nie stanowi wyniku podjęcia interwencji poselskiej, lecz jest wyrazem jego nieformalnych działań. W tych okolicznościach obserwacja przez posła rozmów kwalifikacyjnych jest dopuszczalna, o ile nie godzi w sferę prywat-

³ Por. W. Odrowąż-Sypniewski, *Opinia prawna z 2 sierpnia 2012 r. na temat uprawnień posła na Sejm RP w zakresie kontroli organów samorządowych*, BAS-WAUiP-1949/12, niepubl.

ności uczestników spotkania kwalifikacyjnego, a także nie narusza przepisów ustaw wyłączających jawność określonych informacji, w sytuacji gdy zbiór podmiotów uprawnionych do dostępu do nich nie obejmuje posłów.

Ze względu na ochronę dóbr osobistych, obecność posła podczas rozmów rekrutacyjnych wymaga wyrażenia zgody uczestników tych rozmów. Brak takiej zgody uniemożliwiłby posłowi obecność na tego typu spotkaniu.